

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Chełmie**

**INFORMACJA
O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO MIASTA CHEŁM
ZA 2021 ROK**

Chełm, dnia 11 kwietnia 2022 r.

INFORMACJA

o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Chełm za 2021 rok

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie działając w oparciu o ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021 r., poz. 195) prowadził działalność kontrolną, badawczą, opiniodawczą i profilaktyczną w ramach szeroko pojętej promocji zdrowia oraz zadań określonych w Narodowym Programie Zdrowia.

Realizując powyższe zadania inspekcja sanitarna powiatu chełmskiego przedstawia w niniejszej informacji ocenę:

- sytuacji epidemiologicznej,
- warunków zdrowotnych środowiska bytowania człowieka (komunalne, żywieniowe, środowiska pracy, nauczania i wychowania),
- działalności opiniodawczej i kontrolnej nadzoru zapobiegawczego,
- działalności w zakresie edukacji zdrowotnej społeczeństwa.

I. Ocena sytuacji epidemiologicznej miasta Chełm

W 2021r. działalność PPIS w Chełmie koncentrowała się głównie na zwalczaniu epidemii SARS-CoV-2. W stosunku do roku 2020 nastąpił ponad dwukrotny wzrost liczby zachorowań na COVID-19. Na terenie miasta Chełm zanotowano 4986 przypadków zakażeń SARS-CoV-2. Z każdą osobą zakażoną przeprowadzano wywiad epidemiologiczny, obejmowano kwarantanną domowników. W stosunku do osób ze styczności z osobami zakażonymi stosowano kwarantannę (kontakt stwarzający wysokie ryzyko zakażenia) lub nadzór epidemiologiczny (kontakt stwarzający niskie ryzyko zakażenia). Ogółem na terenie miasta Chełm nałożono 9066 kwarantann oraz objęto nadzorem epidemiologicznym 3407 osób. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzorowali przestrzeganie nałożonych przepisami ograniczeń, nakazów i zakazów, aby zapewnić bezpieczeństwo zdrowotne obywateli. Wielokrotnie uczestniczyli w akcjach kontrolnych, współpracując z Policją. Sprawowano również nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych, procesem dystrybucji i przechowywania szczepionek służących do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych. Uodpornienie dzieci i młodzieży utrzymuje się na dobrym poziomie. Skutkuje to korzystną sytuacją epidemiologiczną między innymi: poliomyelitis, tężca, błonicy, krztuśca, odry, różyczki, nagminnego zapalenia przyusznicy, wzw typu B.

Prowadzono również bieżącą działalność przeciwepidemiczną w zakresie zapobiegania, a także zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych wymienionych w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, szczególnie tych, które występują ogniskowo i stanowią szczególny problem zdrowotny w kontekście sytuacji epidemicznej na terenie kraju, krajów Unii Europejskiej oraz państw sąsiadujących. Opracowywano ogniska chorób zakaźnych w tym SARS-CoV-2 i chorób przenoszonych drogą pokarmową, prowadzono nadzór nad zakażeniami szpitalnymi.

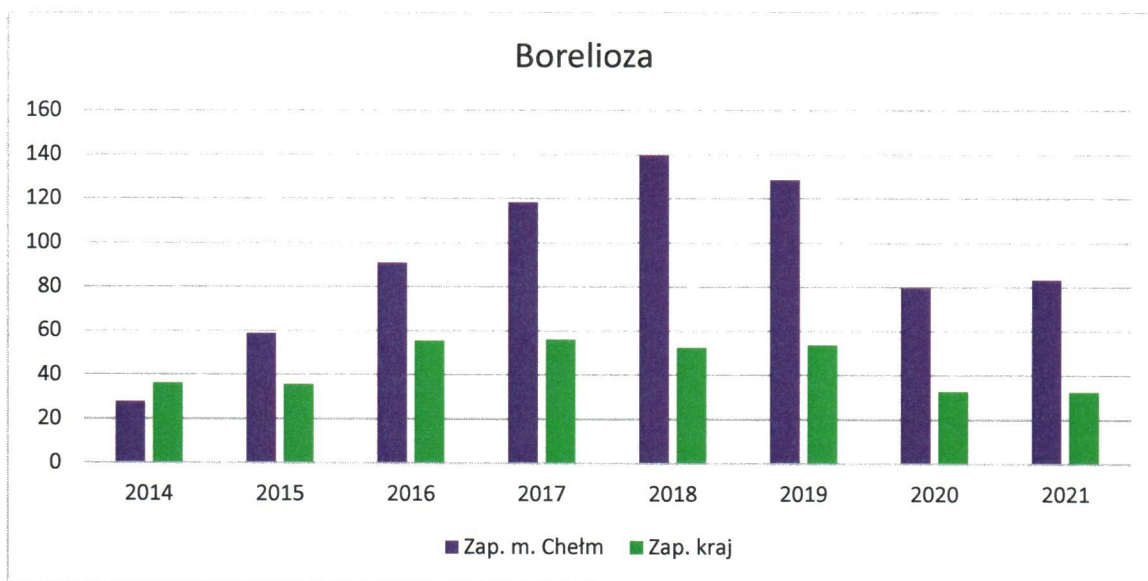
Sytuację epidemiczną chorób zakaźnych miasta Chełm w zakresie innych niż COVID-19 można ocenić jako stabilną. W 2021 roku nie odnotowano zachorowań na: dur brzuszny, błonicę, krztusiec, różyczkę, odrę, EPEC, czerwonkę, tężec, brucelozę, listeriozę, toksoplazmozę, wzw typu A, włośnicę, AIDS, rzeżączkę, chlamydiozy, inwazyjną chorobę meningokokową, pneumokokową i Haemophilus influenzae, świnkę.

Na podobnym jak w 2020 r. poziomie utrzymywały się zachorowania na biegunkę, różę, boreliozę, gruźlicę, zbliżona była ilość kontaktów ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę skutkujących podjęciem decyzji o szczepieniu. Więcej zarejestrowano zachorowań na COVID-19, salmonellozę, bakteryjne i wirusowe zakażenia jelitowe oraz płonicę i wzw typu C (BNO). Odnotowano pojedyncze zachorowania na wzw typu B (BNO), kiłę wczesną i rzeżączkę oraz zarejestrowano jeden przypadek posocznicy wywołanej przez *Sterptococcus pneumoniae*. W 2021r. w stosunku do 2020r. nastąpił wyraźny spadek zachorowań na ospę wietrzną.

Tabela 1. Liczba zachorowań oraz wskaźniki zapadalności.

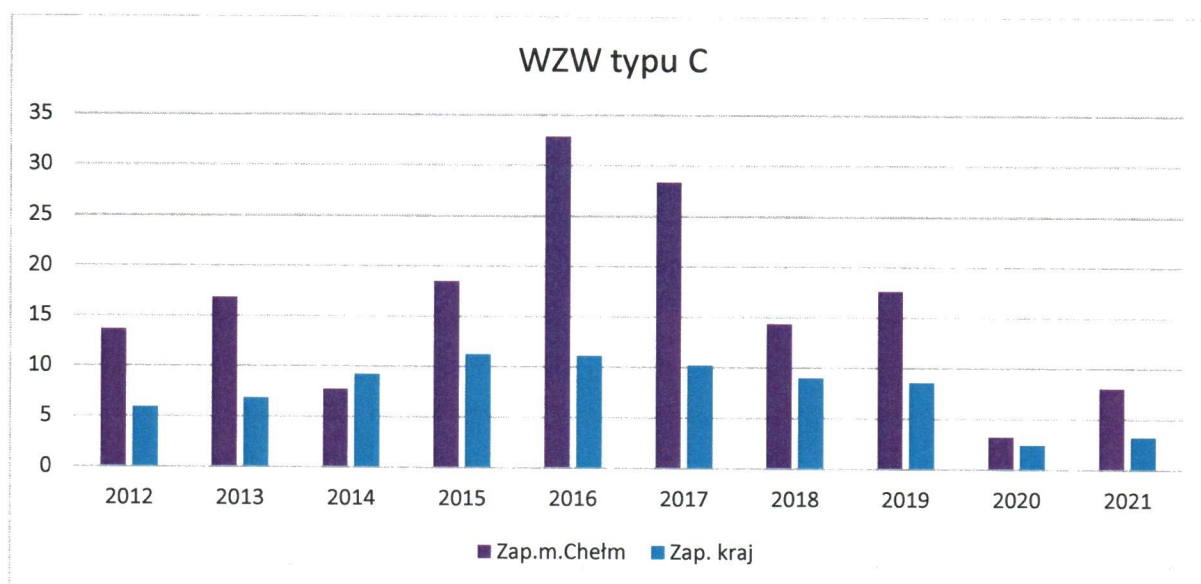
Lp.	Nazwa jednostki chorobowej	2021r		2020r.	
		zach.	zap.	zach.	zap.
1.	Salmoneloza	13	20,8	10	16,2
2.	Bakteryjne zakażenia jelitowe	36	57,6	23	37,3
3.	Wirusowe zakażenia jelitowe	52	83,2	13	21,1
4.	Biegunki	39	62,4	36	58,5
5.	Róża	3	4,8	4	6,5
6.	Płonica	2	3,2	0	0
7.	Borelioza	52	83,2	49	79,6
8.	Ospa wietrzna	28	44,8	133	215,9
9.	Różyczka	0	0	0	0
10.	Świnka	0	0	0	0
11.	WZW typu B BNO	1	1,6	0	0
12.	WZW typu C BNO	5	8,0	2	3,2
13.	Gruźlica	7	11,2	5	8,1
14.	Nowo wykryte zakażenia HIV	0	0	0	0
15.	Narażenie na wściekliznę – podjęcie szczepienia	6	9,6	7	11,4
16.	COVID-19	4986	7977,6	2256	3609,6

W 2021 r. na tym samym poziomie co w roku poprzednim utrzymywały się zachorowania na boreliozę. Ogółem zachorowały 52 osoby, w tym 27 kobiet i 25 mężczyzn. Wszystkie przypadki zaklasyfikowano jako potwierdzone (na podstawie wysokiego poziomu przeciwciał w klasie IgG potwierdzonych testem WB lub rumienia wędrującego). Zachorowania przebiegały pod postacią rumienia wędrującego 30p., pod postacią kostno-stawową - 21p oraz 1 osoba w wywiadzie podawała wystąpienie zarówno rumienia wędrującego i bólów stawowych.

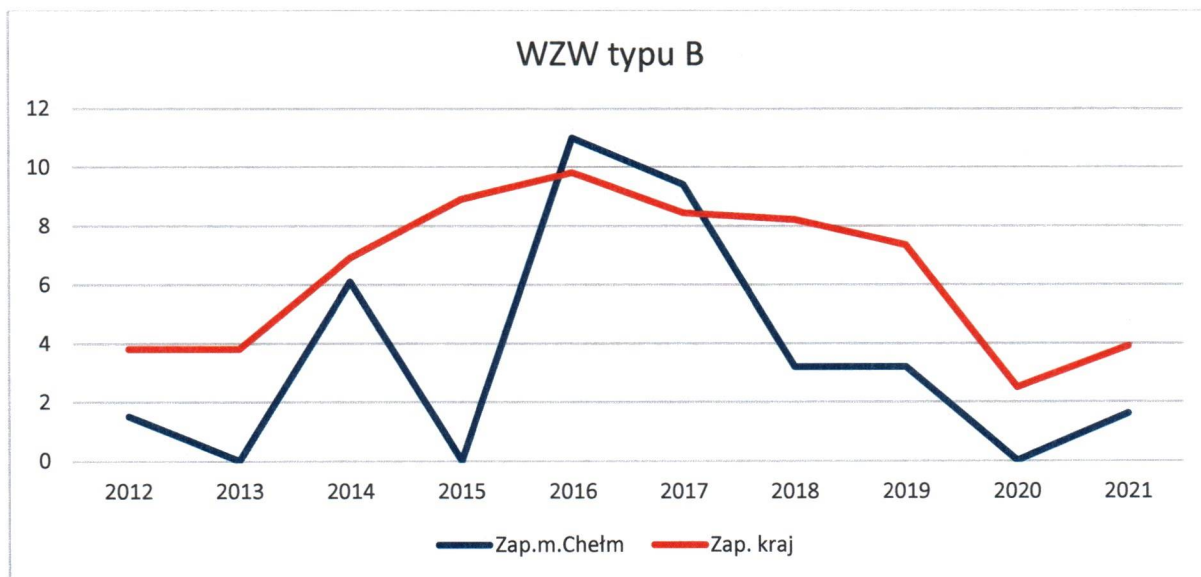
Wykres 1. Zapadalność na boreliozę na terenie miasta Chełma w latach 2014-2021.

W 2021 r. zarejestrowano niewielki wzrost zachorowań na wzw typu C. Zachorowało 4 mężczyzn i 1 kobieta, we wszystkich przypadkach zachorowania zostały rozpoznane na podstawie badań laboratoryjnych (a-HCV, RNA, HCV). Choroba ta charakteryzuje się długim okresem wylegania. Wczesna diagnostyka i rozpoznanie zakażenia daje wysoką szansę wyleczenia. Brak jest swoistych metod zapobiegania zakażeniom. W działaniach inspekcji sanitarnej, kładzie się nacisk na kontrolę sterylizacji, dezynfekcji, procedur wykonywania zabiegów (medycznych i niemedycznych) naruszających ciągłość tkanek oraz utrzymanie wysokich standardów higieniczno – sanitarnych wykonywania tych świadczeń.

Wykres 2. Zapadalność na wzw typu C na terenie miasta Chełma w latach 2012-2021.

W roku 2021 r. zarejestrowano na terenie miasta 1 zachorowanie na wzv typu B, które dotyczyło 50-letniego mężczyzny. W badaniach uzyskano dodatkowo wyniki AgHBs i HBV-DNA. Ogólnie można stwierdzić, że sytuacja epidemiologiczna w tym zakresie jest korzystna. Osiągnięto ją dzięki szczepieniom ochronnym.

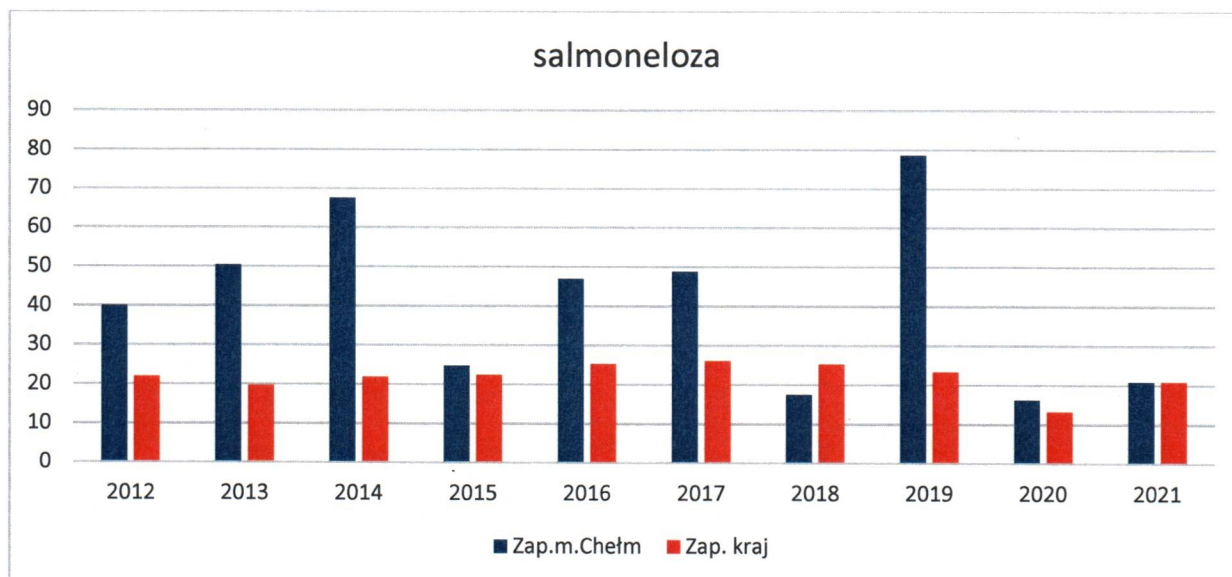

Wykres 3. Zapadalność na wzv typu B na terenie miasta Chełma w latach 2012-2021.

Zanotowano taką samą jak w roku 2020 liczbę zatruc pokarmowych wywołanych pałeczką Salmonella. Ogółem zachorowało 13 osób. Zarejestrowano 1 ognisko zatrucia pokarmowego. Ogółem narażonych było 10 osób, zachorowało 4, w tym 3 dzieci do 14 roku życia, hospitalizowano 1 osobę. Czynnikiem etiologicznym były pałeczki Salmonella Enteritidis. Ustalono nośnik zakażenia - ciasto Cappuccino, w którym wykryto bakterie Salmonella z grupy D. Można przypuszczać, że nośnikiem pałeczek Salmonella były zakażone jaja użyte do sporządzenia ciasta. Do zakażenia doszło przez żywność – ciasto Cappuccino, która została spożyta przez osoby chore. Biskopt przygotowywany był przez osobę, u której wykryto pałeczki Salmonella Enteritidis. W toku dochodzenia ustalono, że nie zachowano reżimu sanitarnego, brak mycia i dezynfekcji jaj oraz rąk. Można przypuszczać, że nie zachowano również prawidłowej obróbki termicznej masy. Ponadto ciasto było przygotowane w dniu poprzedzającym spożycie, a jaja zostały zakupione z nieznanego źródła.

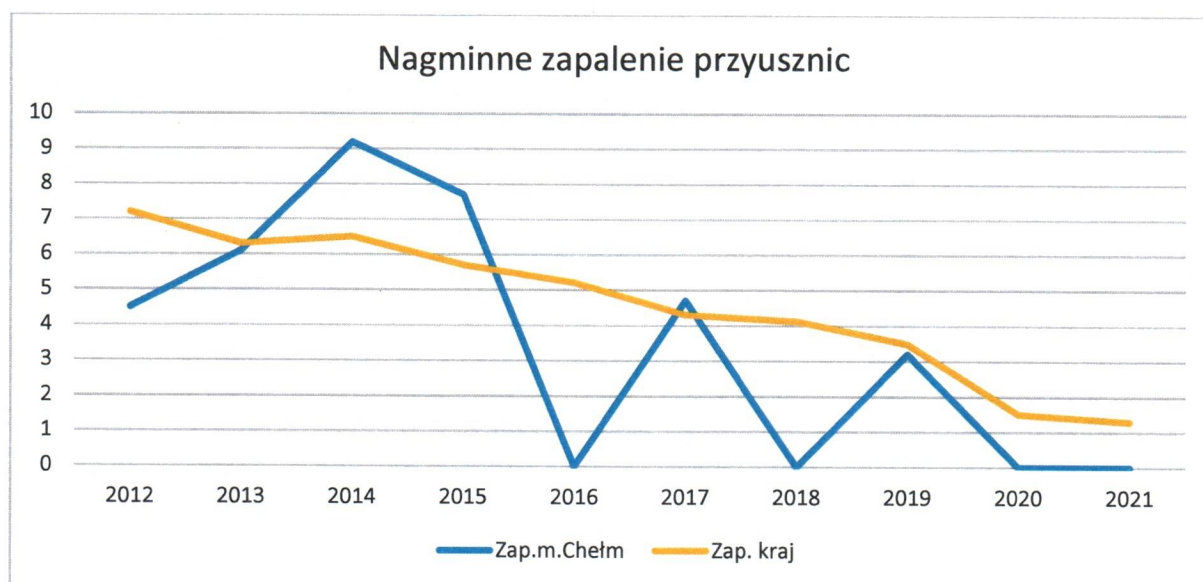
Z pobranych wymazów czystościowych nie wyizolowano bakterii. W trakcie dochodzenia epidemiologicznego przeprowadzono instruktaż na temat m.in. sposobu obróbki termicznej jaj, przechowywania jaj i innych produktów, właściwej higieny rąk, dezynfekcji toalety.

W ramach współpracy o wystąpieniu ogniska poinformowano Powiatowego Lekarza Weterynarii. Kontynuowano akcję oświatowo-zdrowotną w zakresie profilaktyki zatruc pokarmowych.

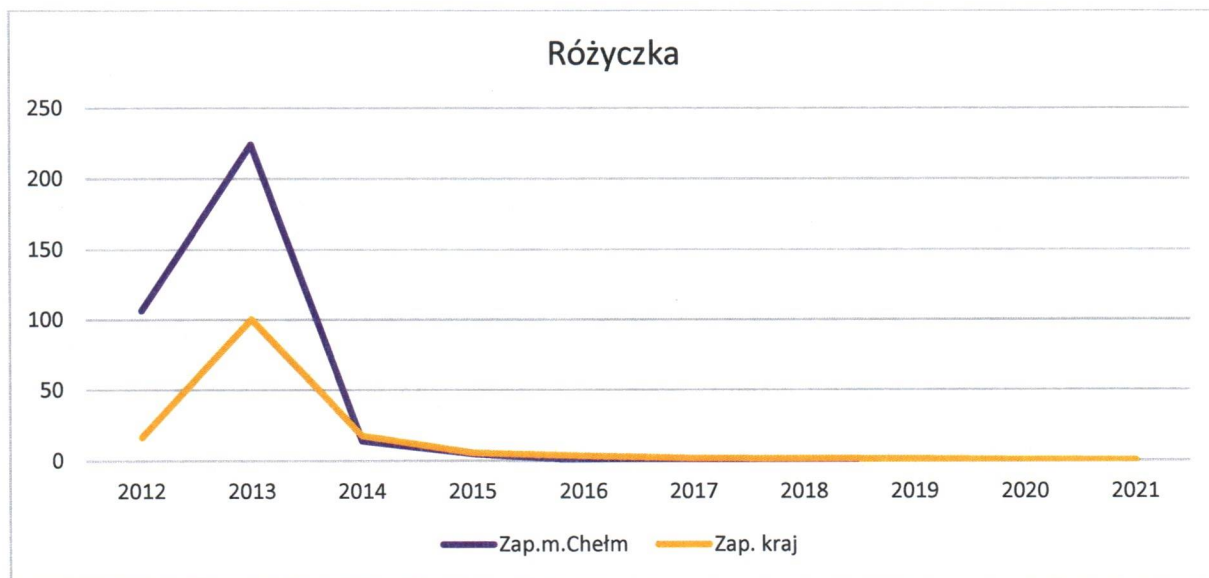
Wykres 4. Sytuacja epidemiologiczna salmonellozy na terenie miasta Chełma w latach 2012-2021.

W 2021 r. nie zarejestrowano zachorowań na nagminne zapalenie przyusznic. Aktualnie przeciwko tej chorobie szczepiona jest cała populacja dzieci.

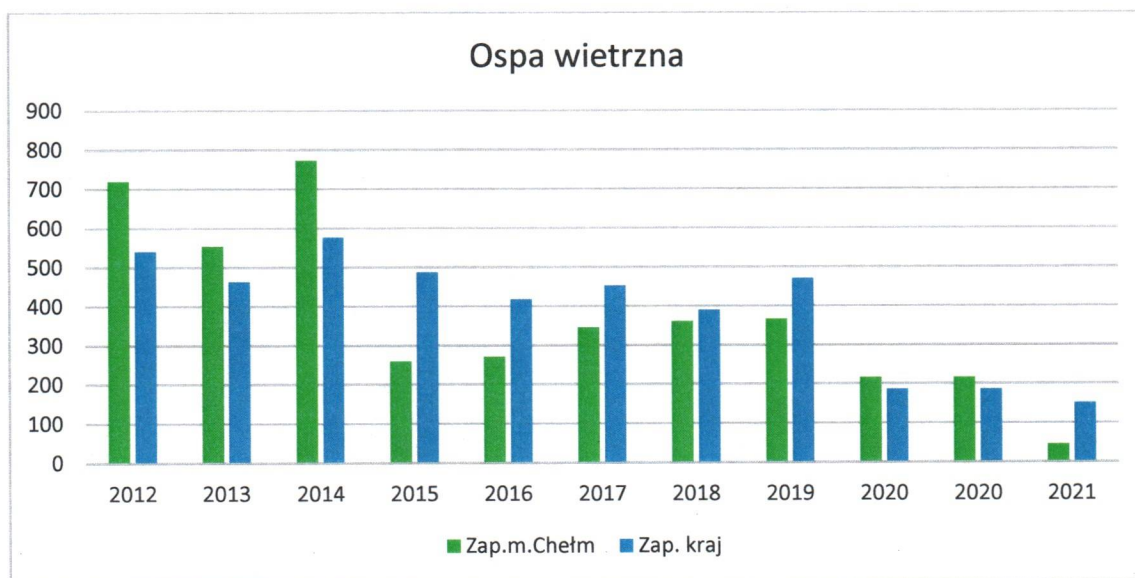
Wykres 5. Sytuacja epidemiologiczna nagminnego zapalenia przyusznic na terenie miasta Chełma w latach 2012-2021.

Po wzroście zachorowań na różyczkę w 2012r. i 2013r. w 2021r. nie zarejestrowano ani jednego potwierdzonego przypadku różyczki. Aktualnie przeciwko tej chorobie szczepiona jest cała populacja dzieci.

Wykres 6. Sytuacja epidemiologiczna różyczki na terenie miasta Chełma w latach 2012-2021.

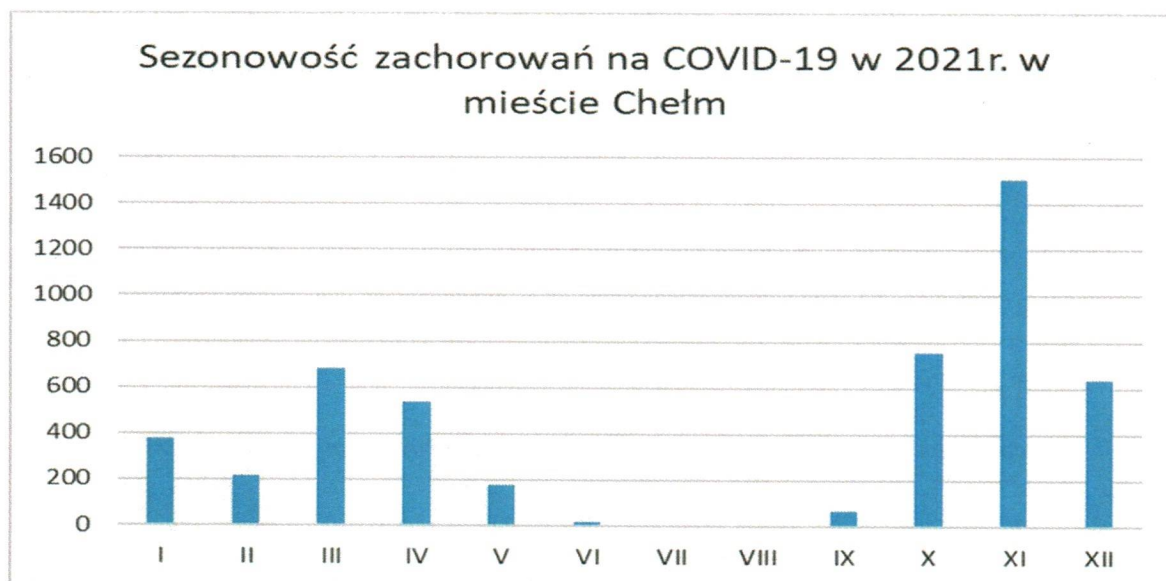
W 2021r. zarejestrowano 28 przypadków zachorowania na ospę wietrzną. Obowiązkowe szczepienia przeciwko ospie zgodnie z PSO realizowane są tylko w grupach ryzyka.

Wykres 7. Sytuacja epidemiologiczna ospy wietrznej na terenie miasta Chełma w latach 2012-2021.

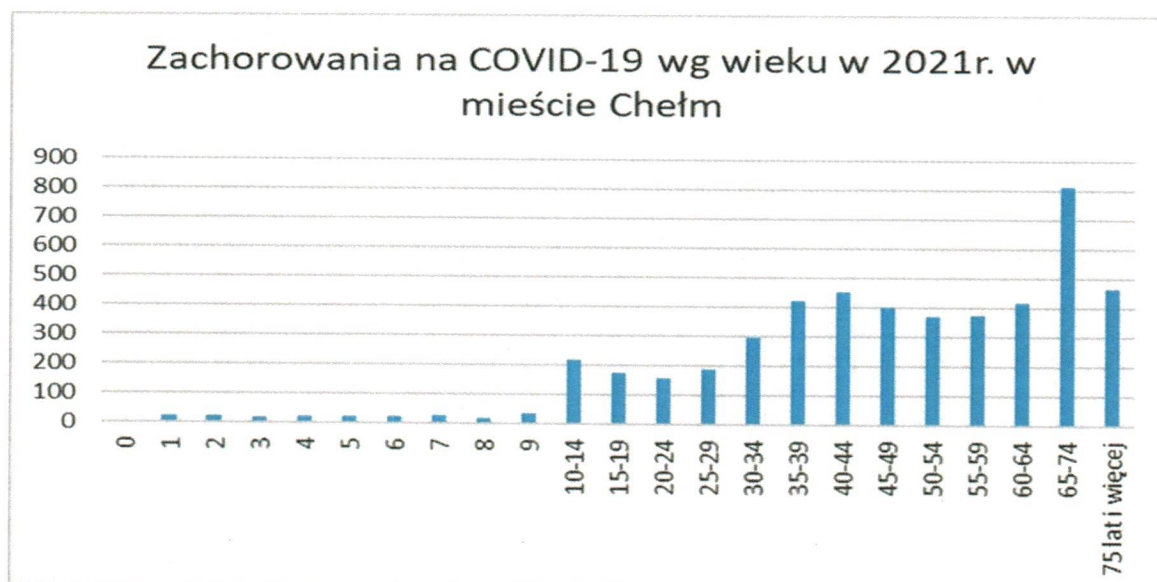

W 2021 r. na terenie miasta Chełm zarejestrowano 4986 przypadków zachorowań wywołanych SARS-CoV-2. Najwięcej zachorowań odnotowano w IV kwartale 2021r. tj. 2900 przypadków, co stanowi 58,2% wszystkich zachorowań.

Wykres 8. Sezonowość zachorowań na COVID-19 w 2021r. w mieście Chełm.

Ogółem z powodu COVID-19 hospitalizowano 317 osób , czyli ok. 7,4% wszystkich osób zakażonych SARS-CoV-2. Większość chorych stanowiły kobiety (55,3%). W 2021r. na terenie miasta Chełm odnotowano ogółem 130 zgonów z powodu COVID-19, w tym 93% dotyczyło osób w wieku powyżej 60lat. Ponadto zgony stwierdzono w grupie wiekowej 40-49 lat - 2 zgony, 50-59 lat - 8 zgonów.

Wykres 9. Zachorowania na COVID-19 wg. wieku w 2021r. w mieście Chełm.

Zapadalność na COVID -19 na 100 tys. ludności wyniosła 7977,6. Najwięcej osób zachorowało w przedziale wiekowym 65-74 lat -16%, powyżej 75 lat – 9,4%, 40-44 lat – 9%, 35-39 lat- 8,5%, 60-64 lat 8,4%.

Na terenie miasta Chełm wystąpiło 28 ognisk zakażeń SARS-CoV-2, w tym 12 ognisk wystąpiło w SPWSzS w Chełmie, 2 w przedszkolach, 5 w szkołach podstawowych, 3 w szkołach ponadpodstawowych, 1 w domu dziecka, 2 w schroniskach dla osób bezdomnych.

W 2021 r. na terenie miasta Chełm zarejestrowano dwa przypadki zachorowań na choroby weneryczne: kiła wczesna – męczyzna w wieku 37 lat, rzeżączka – męczyzna w wieku 33 lat.

Na terenie miasta Chełm w 2021r zanotowano 131 zgonów z powodu choroby zakaźnej, w tym 130 z powodu COVID-19 (U07.1) oraz 1 z powodu Clostridium difficile.

Tabela 2. Procent uodpornienia dzieci i młodzieży w 2021r. w porównaniu z latami 2019 - 2020

Lp.	Uodpornienie przeciwko	2021	2020	2019
1.	Krztuścowi	95,9	95,9	96,1
2.	Błonicy i tężcowi	96,4	96,5	96,3
3.	Poliomyelitis	92,5	93,0	93,3
4.	Odrze, śwince i różyczce	94,5	95,5	96,0
5.	Gruźlicy (szczepienia noworodków)	96,9	96,1	95,8
6.	Wzw typu B	93,3	95,4	94,5
7.	Haemophilus influenzae typu B	87,5	88,4	88,6

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie prowadził działania oświatowo-zdrowotne w zakresie promocji szczepień ochronnych jako najskuteczniejszej metody zapobiegania chorobom zakaźnym. Prowadził również działania informacyjne i z zakresu edukacji wobec osób uchylających się od wykonania obowiązku poddania dzieci szczepieniom ochronnym (pisma informacyjne).

Oprócz działań edukacyjnych PPIS podejmował jako wierzyciel działania w celu egzekwowania wykonania obowiązku poddania się szczepieniom ochronnym przez osoby prawnie zobowiązane. Prowadził postępowania wobec 117 rodziców zamieszkałych na terenie miasta Chełm, którzy uchylają się od obowiązku wykonania szczepień ochronnych u dzieci.

W ramach egzekwowania wykonania obowiązku szczepień ochronnych w 2021 roku, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie wystosował do osób zamieszkałych na terenie miasta Chełm, którzy uchylają się od wykonania obowiązku poddania dzieci szczepieniom ochronnym:

- 20 upomnień zawierających wezwanie do wykonania obowiązku szczepień ochronnych z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej;
- 18 tytułów wykonawczych;
- 18 wniosków do wojewody o egzekucję administracyjną obowiązku szczepień;
- 4 wnioski o nałożenie kolejnej grzywny w celu przymuszenia wykonania obowiązku szczepień ochronnych.

W 2021 roku lekarze realizujący program szczepień ochronnych zgłosili Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Chełmie 12 nowych rodziców z terenu miasta Chełm, którzy uchylają się od obowiązku szczepień ochronnych dzieci.

W 2021 roku opracowywano ogniska chorób zakaźnych tj.: COVID-19 – 4986p., borelioza - 52p., kontakt ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę – 17p., wzw typu B i C oraz nosiciele HBV i HCV– 11p., salmonelozы – 13p., gruźlica – 7p. We wszystkich tych ogniskach przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne a osoby ze styczności objęto nadzorem.

Na koniec roku 2021 na terenie powiatu grodzkiego znajdowały się 222 obiekty służby zdrowia. W ww. placówkach przeprowadzono 210 kontroli, w tym 2 kontrole interwencyjne.

W celu usunięcia stwierdzonych uchybień wydano 3 decyzje. Uchybienia dotyczyły złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń oraz procedur zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.

Należy kontynuować nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych oraz podejmować działania zmierzające do zwiększenia poziomu uodpornienia populacji, w tym propagowanie szczepień ochronnych jako najskuteczniejszej metody zapobiegania chorobom zakaźnym.

II. Higiena środowiska i obiektów użyteczności publicznej

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

1. Wstęp

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2021 r. sprawowany był przez PPIS w Chełmie w oparciu o:

- ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2019 r., poz. 195),
- ustawę z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2020 r., poz. 2028),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294).

2. Zaopatrzenie ludności w wodę

Wody podziemne na terenie miasta Chełma stanowią jedyne źródło zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Podstawowym sposobem zaopatrzenia ludności miasta w wodę do spożycia jest wodociąg zbiorowego zaopatrzenia zarządzany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Chełmie. Stan higieniczno - sanitarny ujęć wody i stacji wodociągowych wodociągu w roku 2021 nie był oceniany. Na podstawie prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chełmie monitoringu parametrów gr. A i B oraz kontroli wewnętrznej jakości wody dostarczanej przez Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia w Chełmie, należy stwierdzić, że mieszkańcy Chełma korzystali w 2021 r. z wody dobrej jakości. Obiekt ten zaopatruje w wodę ok. 60235 mieszkańców Chełma. W okresie sprawozdawczym nie odnotowano żadnej interwencji w sprawie jakości wody dostarczanej mieszkańcom miasta.

W 2021 r. PPIS w Chełmie nadzorem sanitarnym objął również 5 indywidualnych ujęć wody zlokalizowanych na terenie miasta. Ich ocenę przedłożono w Tabeli 1.

Tabela 3.

Indywidualne ujęcie wody					Liczba ludności korzystającej		
Gmina	Miejscowość	Ulica	Produkcja [m ³ /d]	Ocena wody [dobra/zła]	z wody odpowiadającej wymaganiom	z wody nieodpowiadającej wymaganiom ogółem	z wody nieodpowiadającej wymaganiom mikrobiologicznym
Miasto Chełm	Spółdzielnia Mleczarska Bieluch w Chełmie 22 - 100 Chełm	Chemiczna 4	300	dobra	34	-	-
Miasto Chełm	Austria Juice Poland Sp. z o.o. w Chełmie 22 - 100 Chełm	Kolejowa 31	182	dobra	100	-	-
Miasto Chełm	Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie 22 - 100 Chełm	Ceramiczna 1	0	dobra	0	-	-
Miasto Chełm	Centrum Handlowe Wschód S.A 22 - 100 Chełm	Hrubieszowska 102	12	dobra	0	-	-
Miasto Chełm	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Chełmie Sp. z o.o. 22-100 Chełm	Hutnicza 3	13	dobra/ w II połowie roku zlikwidowany	0	-	-

3. Ocena jakości wody dostarczanej przez wodociągi

W roku 2021 wszystkie wodociągi i indywidualne ujęcia wody dostarczające wodę na terenie miasta Chełm dostarczały wodę, której jakość odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294).

4. Laboratoria wykonujące badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków badania próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wykonywało laboratorium Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań wody, zatwierdzonym przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Wszyscy zarządcy ww. obiektów posiadali uzgodniony z Państwowym Powiatowym

Inspektorem Sanitarnym w Chełmie harmonogram wewnętrznej kontroli jakości wody. Wyniki były na bieżąco przekazywane do wiadomości PPIS w Chełmie.

5. Substancje promieniotwórcze w wodzie przeznaczonych do spożycia

Zarządcy urządzeń wodociągowych wykonali w 2017 r. wstępny monitoring substancji promieniotwórczych. Nie odnotowano przekroczeń substancji promieniotwórczych w wodzie. Kolejny pomiar stężenia trytu oraz izotopów promieniotwórczych radu: Ra-226 i Ra-228 powinien odbyć się w 2022r. (co 5 lat). Stężenie aktywności radonu kontrolowane jeden raz na 10 lat.

6. Badanie ciepłej wody w kierunku obecności bakterii z rodzaju Legionella sp.

Na terenie Chełma w roku 2021 badania wody ciepłej w kierunku oznaczenia bakterii z rodzaju Legionella sp. wykonały obiekty m.in.: Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie, szkoła, żłobek, przedszkole, PWSZ w Chełmie, Zespół Wychowania i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1. W roku sprawozdawczym nie stwierdzono przekroczeń bakterii Legionella sp.

Mniejsza liczba wykonanych badań w stosunku do roku 2020 wynika z faktu, że część obiektów po uzyskaniu kolejnych pozytywnych wyników badań wody musi je wykonywać z mniejszą częstotliwością oraz z faktu, że podczas stanu epidemii wirusa SARS-CoV-2 pozostawała przez większą część roku wyłączona z eksploatacji.

7. Pływalnie

Nadzór nad jakością wody na pływalniach w 2021 r. sprawowany był przez PPIS w Chełmie w oparciu o:

- ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021r., poz. 195),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2015r., poz. 2016 z późn. zm.).

W roku 2021 r. nadzorem sanitarnym objęte były trzy obiekty: Chełmski Park Wodny, ul. Lubelska 133 A oraz Pływalnia przy I Liceum Ogólnokształcącym w Chełmie, ul. Czarnieckiego 8, Trzeci obiekt - Kryta Pływalnia Szkoły Podstawowej nr 8 w Chełmie, ul. Połaniecka 10 do końca 2021r. przechodził gruntowną modernizację. Ponowne otwarcie obiektu zgłoszono na początku 2022r. Zarządca prowadzi kontrolę wewnętrzną jakości wody. W pozostałych obiektach również była realizowana kontrola wewnętrzna jakości wody wykorzystywanej we wszystkich urządzeniach wodnych. Jakość wody w placówkach

w większości przypadków spełniała wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2016 z późn. zm.).

Na **Chełmski Park Wodny** – w dniu 13 sierpnia 2021r. PPIS w Chełmie wydał decyzję stwierdzającą, że woda w badanym zakresie nie odpowiada wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r., poz. 2016 z późn. zm.) ze względu na przekroczenie dopuszczalnej wartości ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C w wodzie w nieckach basenowych: basenu rekreacyjnego (280 jtk/100ml), basenu pływackiego (106 jtk/100ml), basenu do nauki pływania (106 jtk/100ml), basenu dla dzieci (113 jtk/100ml), oraz ze względu na obecność *Pseudomonas aeruginosa* w wodzie basenowej: basenu rekreacyjnego (80 jtk/100ml), basenu pływackiego (80 jtk/100ml), basenu do nauki pływania (80 jtk/100ml), basenu dla dzieci (80 jtk/100ml) oraz w wodzie w wannie spa nr 1 (80 jtk/100ml) i nr 3 (10 jtk/100ml). Po dokonaniu działań naprawczych w dniach 21 i 25 sierpnia 2021r. zostały wydane pozytywne oceny jakości wody.

8. Kąpieliska

Nadzór nad kąpieliskiem Glinianki w Chełmie sprawowany był przez PPIS w Chełmie w oparciu o:

- ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2021r., poz. 2233 z późn. zm.),
- rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz.U. z 2019r., poz. 255),
- rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli (Dz.U. z 2018r., poz. 2476).

W dniu 2 lutego 2021r. wpłynął do zaopiniowania projekt uchwały Rady Miasta Chełm „w sprawie wykazu kąpielisk na terenie Miasta Chełma na rok 2021” wraz z dokumentacją. Po analizie całości złożonej dokumentacji Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie zaopiniował pozytywnie przedłożony projekt uchwały. Organizator kąpieliska realizował pobieranie próbek wody w prowadzonym kąpielisku zgodnie z ustalonym harmonogramem badań i w punkcie ustalonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Chełmie. Jakość wody spełniała wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu

okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli (Dz. U. z 2019 r., poz. 255). PPIS w Chełmie wydał cztery pozytywne bieżące oceny jakości wody oraz jedną ocenę sezonową. Informacje o przydatności wody do kąpeli w przedmiotowym kąpielisku były na bieżąco udostępniane organizatorowi kąpieliska, Prezydentowi Miasta Chełm, publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej PSSE w Chełmie w postaci komunikatów oraz w ogólnopolskim serwisie kąpieliskowym prowadzonym przez Główny Inspektorat Sanitarny. Stan higieniczno-sanitarny nie budził zastrzeżeń.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Pod nadzorem sanitarnym na terenie miasta znajdowały się następujące grupy obiektów użyteczności publicznej:

Tabela 4.

Lp.	Nazwa grup obiektów	Ilość obiektów w grupie	Ilość przeprowadzonych kontroli w 2021 r.	Obiekty ze złym stanem sanitarnym na koniec 2021 r.
1.	Ustępy publiczne i kabiny sanitarne	5	1	-
2.	Zakłady fryzjerskie i kosmetyczne	131	69	-
3.	Gabinety odnowy	13	10	-
4.	Pralnie	3	1	-
5.	Hotele i obiekty noclegowe	10	10	-
6.	Cmentarze	2	1	-
7.	Targowiska	4	4	-
8.	Zakład karny	1	7	1
9.	Obiekty sportowe i kluby sportowe	3	3	-
10.	Obiekty kulturalne i widowiskowe	3	-	-
11.	Dworzec autobusowy	1	-	-
12.	Schroniska dla bezdomnych	2	2	-
13.	Apteki i hurtownie farm.	15	13	-
14.	Magle	3	-	-
15.	Dworce, przystanki i stacje PKP	4	4	-
16.	Inne	39	4	-
Razem:		239	129	1

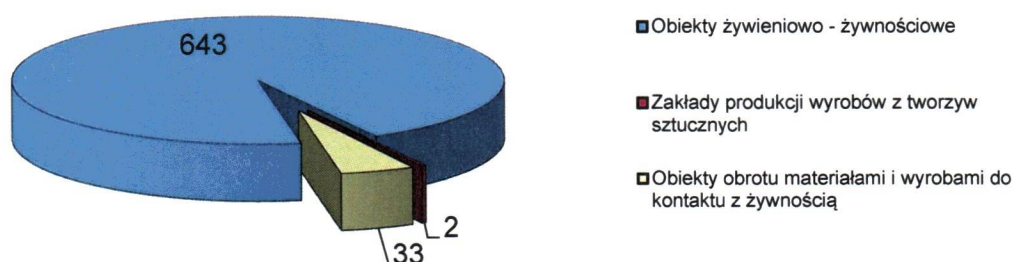

Ogólny stan higieniczno-sanitarny obiektów skontrolowanych w 2021 r. nie budził zastrzeżeń. Co roku obserwowana jest poprawa warunków technicznych obiektów, kolejne obiekty przechodzą modernizacje, coraz częściej inwestuje się w sprzęty lepszej jakości, co przekłada się na wyższy poziom usług. Pozytywnie oceniono stan sanitarny zakładów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne i zakłady odnowy biologicznej, a stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości były usuwane na bieżąco lub w terminach wyznaczonych w postępowaniach administracyjnych. Żadnych nieprawidłowości nie stwierdzono w następujących obiektach: pokoje gościnne i hotelowe, dworzec autobusowy, przystanki PKP, parkingi oraz środki transportu. W ramach nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej wydano 3 decyzje administracyjne. W przypadku Zakładu Karnego w Chełmie, mieszczącego się przy ul. Kolejowej 112 postępowanie administracyjne zostało zakończone w 2022 r. Pobrano do badań laboratoryjnych 78 próbek wody z instalacji wodociągowych, kąpieliska oraz z pływalni, które nie były kwestionowane.

III. Higiena Żywności i Żywienia

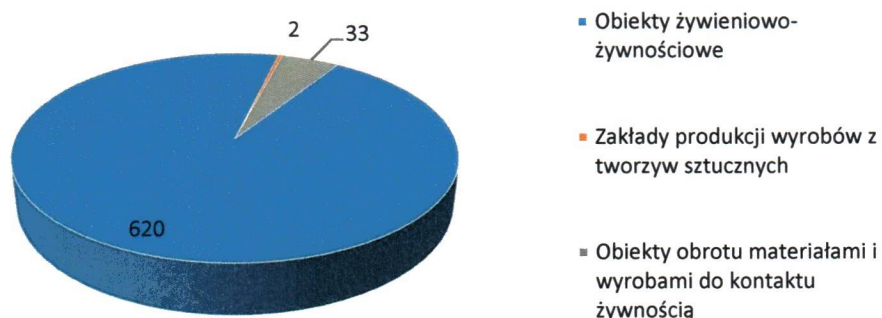
Głównym zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia oraz nad materiałami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością jest sprawdzanie czy przedsiębiorcy sektora spożywczego odpowiedzialni za bezpieczeństwo żywności spełniają wymagania obowiązujących przepisów, których celem jest ochrona i zapewnienie zdrowia i życia człowieka. Realizując swoje zadania, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie, w 2021 roku nadzorował 620 obiektów żywieniowo-żywnościowych na terenie miasta Chełma oraz 2 zakłady materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 33 obiekty obrotu tymi wyrobami, łącznie 655 zakładów, skontrolowano 450, przeprowadzając w nich 659 kontroli.

Rok 2020 - 678 obiektów

Wykres 10. Obiekty nadzorowane w 2020 r.

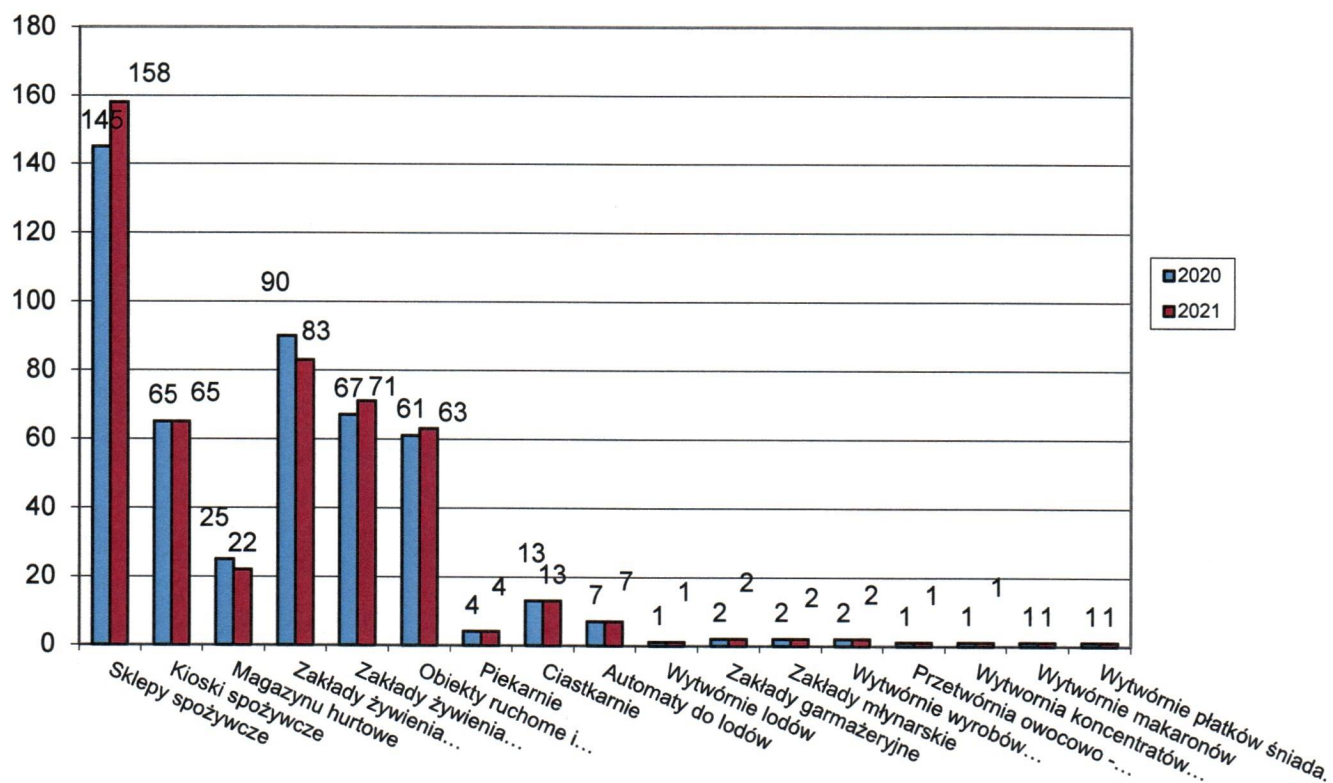
Rok 2021- 655 obiektów

Wykres 11. Obiekty nadzorowane w 2021 r.

Najliczniejszą grupę obiektów na terenie miasta stanowiły sklepy spożywczo-przemysłowe (158), kioski spożywcze (65), magazyny hurtowe (22), zakłady żywienia zbiorowego otwartego (83) oraz zakłady typu zamkniętego (71). W zakładach produkujących żywność dominowały: automaty do lodów (7), ciastkarnie (13), piekarnie (4), zakłady garmazeryjne (2), wyrobów cukierniczych (2), wytwórnia płatków śniadaniowych (1), młyny (2), zakład produkcji makaronu, zakład przetwórstwa owocowo - warzywnego. Nadzorowano też 33 miejsca obrotu materiałami do kontaktu z żywnością i 2 zakłady produkujące wyroby do kontaktu z żywnością. Strukturę nadzorowanych obiektów przedstawiono na niżej zamieszczonym diagramie.

Struktura obiektów w latach 2020 i 2021

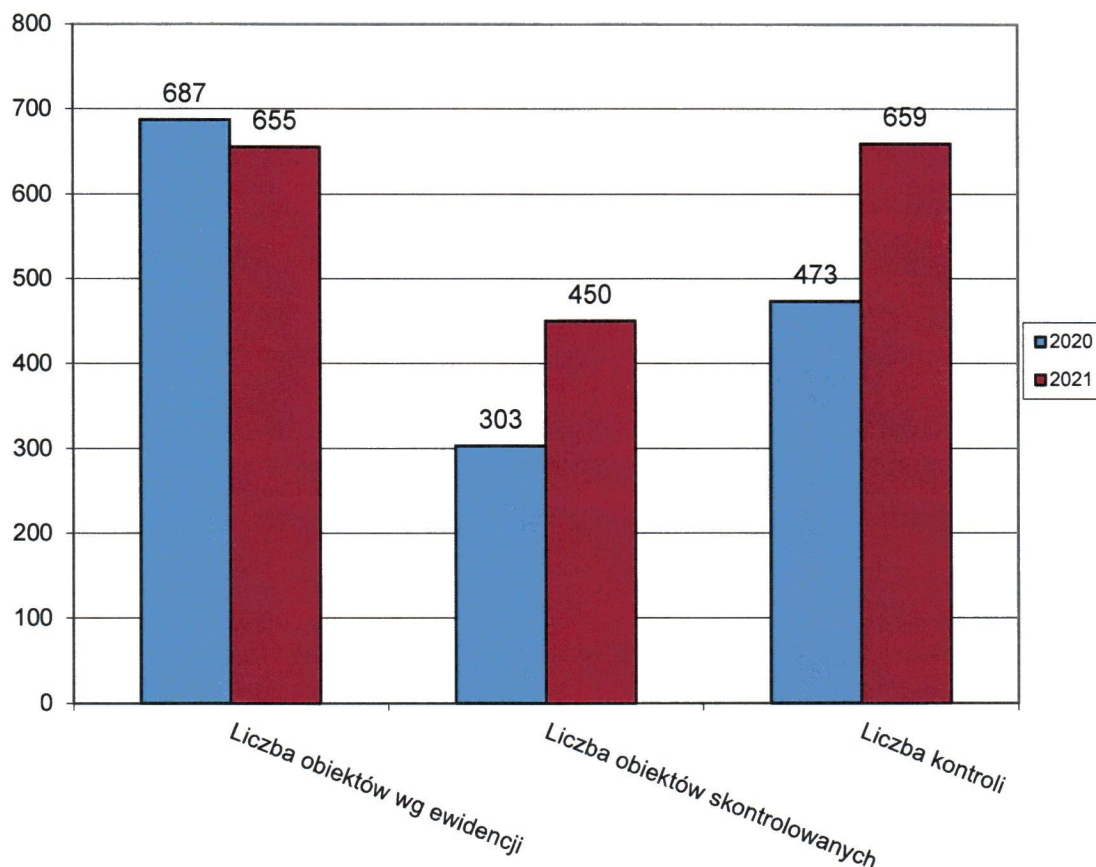

Wykres 12. Struktura obiektów w latach 2020 i 2021 r.

W porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła ilość sklepów spożywczych i zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, natomiast zmalała liczba magazynów i zakładów żywienia zbiorowego otwartego.

Na podstawie kryteriów ujętych w ujednoliconych i obowiązujących w całym kraju arkuszach dokonano oceny stanu sanitarnego obiektów.

Liczba obiektów w latach 2020 i 2021

Wykres 13. Liczba obiektów w latach 2020 - 2021

Zgodnie z art. 5 rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 29 kwietnia 2004r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30 kwietnia 2004r., str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 319) przedsiębiorstwa sektora spożywczego opracowują, wykonują i utrzymują stałą procedurę lub procedury na podstawie zasad systemu HACCP, a według art.17 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd do spraw bezpieczeństwa żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. UEL nr 31 z 1 lutego 2002 r., str.1 – 24) podmioty działające na rynku spożywczym i pasz zapewniają na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji zgodność z wymogami prawa żywnościowego. W trakcie kontroli stwierdzono w niektórych zakładach brak przestrzegania opracowanych wcześniej instrukcji i procedur tego systemu.

W 2021 r. w ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzono 659 kontroli i rekontroli (w tym 93 kontrole interwencyjne). Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami higieniczno - sanitarnymi było: nieprzestrzeganie instrukcji GHP/GMP oraz brak utrzymania systemu bezpieczeństwa żywności HACCP tj.:

- zły stan sanitarno – higieniczny i techniczny nadzorowanych obiektów,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości;
- niewłaściwa jakość zdrowotna oferowanych do sprzedaży środków spożywczych.

Celem poprawy stanu sanitarnego wobec przedsiębiorców nieprzestrzegających wymagań obowiązujących przepisów stosowano sankcje karne wynikające z uprawnień Państwowej Inspekcji Sanitarnej i tak w 2021 roku wydano:

- 80 decyzji administracyjnych, w tym 6 decyzji zakazujących wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej, 2 decyzje negatywnego zatwierdzenia;
- nałożono 40 mandatów karnych na kwotę 7350,00 zł;
- skierowano do LPWIS jeden wniosek o wymierzenie kary pieniężnej z art. 104 ust.1 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

Jakość zdrowotna środków spożywczych i przedmiotów użytku

Ocenę bezpieczeństwa żywności i materiałów do kontaktu ze środkami spożywczymi przeprowadzały akredytowane laboratoria funkcjonujące w Zintegrowanym Systemie Badania Żywności dla województwa lubelskiego. Badania mikrobiologiczne przeprowadzało laboratorium PSSE w Chełmie, posiadające certyfikat akredytacyjny PCA. Pozostałe parametry, jak: wykrywanie organizmów genetycznie modyfikowanych, substancji dodatkowych, pestycydów, lekooporność i napromieniania żywności przeprowadzały laboratoria spoza województwa lubelskiego wytypowane przez Główny Inspektorat Sanitarny. Do badań laboratoryjnych pobrano 138 próbek żywności w ramach kontroli urzędowej i monitoringu. Wszystkie badane próbki uzyskały wyniki prawidłowe.

Podczas sezonu grzybowego wydano 68 atestów na grzyby świeże oraz udzielono 15 porad dla zbieraczy grzybów podczas których oceniono 31 gatunków grzybów.

chlebak, zestaw naczyń. Wycofano z obrotu 3 bidony i lunch boxy, 2 szt. zestawu naczyń . Do PSSE w Chełmie przekazano dokument potwierdzający zwrot naczyń do dostawcy.

- Niewłaściwego znakowania produktu pn. Long Chips- chipsy z puree ziemniaczanego – brak informacji o składnikach alergennych- nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanego produktu.

- Wykrycia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu deoksyniwalenonu w makaronie typu spaghetti, makaron razowy świderki, makaron pełnoziarnisty Pol- Mak. Wycofano z obrotu 1 szt. Makaronu Spaghetti i przekazano do dostawcy.

- Wykrycia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w rodzynkach sułańskich. Wycofano z obrotu 4 opakowania i przekazano do dostawcy.

- Wykrycia obecności manduramycyny w mięsie wieprzowym. Wycofano z obrotu 0,812kg wyrobów wędliniarskich wyprodukowanych z zakwestionowanej partii mięsa- nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanego produktu.

- Wykrycia dekokwinatu w jajach kurzych - nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanego produktu.

Żywnienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty

W roku 2021 żywnienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty regulowane było przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty, wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016 r. poz.1154) oraz przestrzeganiem zasad racjonalnego żywienia.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono w placówkach oświatowych 6 ocen sposobu żywienia metodą punktową według Starzyńskiej.

W metodzie punktowej brano pod uwagę ilość posiłków w ciągu dnia, częstotliwość spożycia mleka i serów, warzyw i owoców, pieczywa razowego, kasz i warzyw strączkowych. Żywnienie w tych placówkach oceniono jako dobre, zasadniczo bez większych błędów. Środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty spełniały wymagania dla danej grupy wiekowej, które wynikały z aktualnych

norm żywienia. Potrawy sporządzane były z naturalnych składników, bez użycia koncentratów z ograniczeniem soli, tłuszczów zwierzęcych, cukru. Jadłospisy uwzględniały porcje ryby, dodatki owocowo-warzywne a potrawy były przygotowywane z zastosowaniem odpowiednich technik sporządzania. Oceniane jadłospisy w ww. obiektach były urozmaicone, dania nie powtarzały się, zawierały informacje o składnikach alergennych, spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 oraz wytyczne IŻŻ. W trakcie sprawowanego nadzoru nad wypoczynkiem letnim w stołówkach na koloniach, półkoloniach i obozach kontrolowano przestrzeganie wytycznych GIS, MZ i MEN dla organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży. Weryfikowano czy osoby odpowiedzialne wdrożyły w swoich zakładach zalecenia rekomendowane m.in. przez Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczące zachowania higieny zarówno przez pracowników, jak i dzieci. Podczas kontroli zwracano uwagę czy organizacja stołówki/punktu zbiorowego żywienia zapewniała zachowanie dystansu pomiędzy uczestnikami, czy rekomendowano zmianowe wydawanie posiłków. Ponadto czy po każdej grupie dezynfekowano blaty stołów i poręcze krzeseł. Nieprawidłowości podczas kontroli nie stwierdzono.

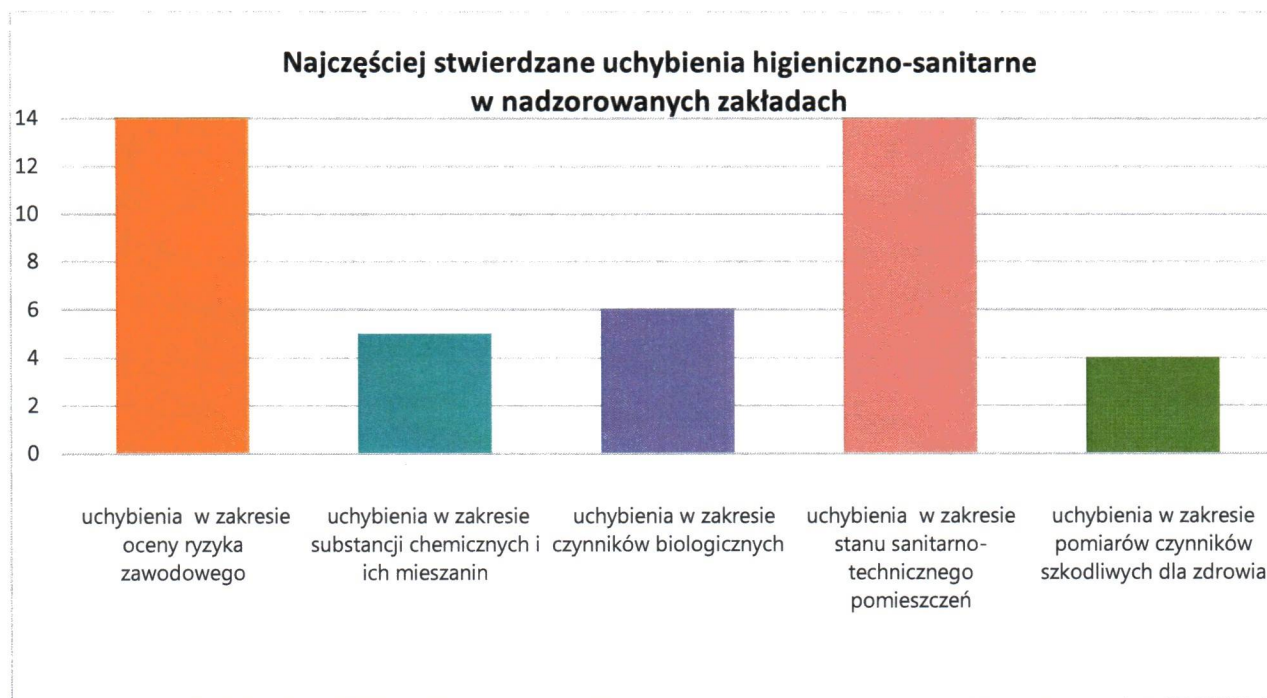
IV. Higiena środowiska pracy

W 2021 roku prowadzono nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, polegający między innymi na identyfikacji zagrożeń występujących na stanowiskach pracy oraz podejmowano działania mające na celu ograniczenie wpływu czynników szkodliwych i uciążliwych na zdrowie pracujących.

Ze względu na zaistniałą sytuację epidemiologiczną (stan epidemii COVID-19) w ramach nadzoru nad warunkami środowiska pracy i warunkami higieniczno-sanitarnymi skontrolowano 56 zakładów pracy, zatrudniających 3763 osób, w których przeprowadzono 78 kontroli, w tym:

- 64 kontroli w zakresie nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami,
- 40 kontrole w zakresie nadzoru nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy,
- 50 kontroli w zakresie nadzoru nad produktami biobójczym,
- 7 kontroli w zakresie nadzoru nad substancjami, mieszaninami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- 2 kontrole w zakresie nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3.

W wyniku przeprowadzonych kontroli warunków pracy i higieniczno-sanitarnych wydano 21 decyzji administracyjnych.

Wykres 14. Najczęściej stwierdzane uchybienia sanitarno-higieniczne w nadzorowanych zakładach w 2021 roku.

W pracowni sanitarnej kontroli środowiska przeprowadzono 4 badania czynników szkodliwych dla zdrowia. Przebadano 4 stanowiska pracy, nie stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń.

Powyższe zagadnienie ilustruje tabela 5.

Tabela 5. Nadzór sanitarny środowiska pracy prowadzony przez Pracownię Kontroli Środowiska Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chełmie.

Lp.	Czynnik szkodliwy występujący na stanowiskach pracy	Ilość wykonanych badań	Ilość przebadanych stanowisk pracy	Ilość przebadanych stanowisk pracy, na których występują przekroczenia NDS lub NDN
1.	Pyły	2	2	-
2.	Hałas	2	2	-
3.	Drgania mechaniczne	0	0	-
Ogółem:		4	4	-

Poprawę warunków sanitarno-higienicznych uzyskano dla 427 pracowników zatrudnionych w 19 zakładach pracy poprzez:

- 1) ograniczenie narażenia pracowników na ponadnormatywne działanie hałasu,
- 2) zapewnienie lub doprowadzenie do należytego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w zakładach pracy,
- 3) doprowadzenie do należytego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń pracy,
- 4) dokonanie pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy,
- 5) dokonanie weryfikacji i aktualizacji zagrożeń wskazanych w ocenach ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy poprzez uwzględnienie występujących czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy, odpowiednie szacowanie występujących zagrożeń i zapewnienie pracownikom właściwych środków profilaktycznych,
- 6) zaopatrzenie zakładów w stanowiskowe instrukcje bhp oraz udzielania pierwszej pomocy oraz wykazy osób przeszkolonych do udzielania pierwszej pomocy,
- 7) zapewnienie w zakładzie pracy kart charakterystyk stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin oraz zapoznanie pracowników z ich treścią.

W zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przez pracodawców ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, rozporządzenia REACH, rozporządzenia CLP skontrolowano warunki przechowywania substancji chemicznych i ich mieszanin, oznakowanie opakowań i zbiorników tych substancji stosowanych w procesach technologicznych. Sprawdzone również, czy w zakładach pracy znajdują się prawidłowo sporządzone karty charakterystyki stosowanych środków chemicznych oraz czy pracownikom zapewniono dostęp do ich treści. Podczas przeprowadzonych kontroli w 10 zakładach pracy stwierdzono uchybienia, na które Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie wydał 10 decyzji. W 6 zakładach stwierdzono brak lub nieaktualny spis stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin. W 3 zakładach kontrole wykazały brak kart charakterystyki stosowanych substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie. U 1 stosującego stwierdzono karty charakterystyki niezgodne z prawem, w 1 zakładzie stwierdzono niezgodne z prawem oznakowanie substancji chemicznych i ich mieszanin. W związku z tym poinformowano właściwych terenowo inspektorów sanitarnych o stwierdzonych nieprawidłowościach. W 10 zakładach pracy stwierdzano również brak lub niepełną ocenę ryzyka zawodowego w zakresie narażenia pracowników na stosowane środki chemiczne w zakładach pracy. Prowadzony w 2021r. monitoring realizacji nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych wykazał usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i zastosowanie się do wskazanych zaleceń. Ponadto w ramach egzekwowania wymogów prawa w zakresie wprowadzania do obrotu stwarzających zagrożenie

substancji chemicznych i ich mieszanin poddano ocenie zgodność kart charakterystyki oraz oznakowania opakowań z obowiązującymi przepisami prawnymi. W wyniku podjętych działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości w ww. zakresie.

W 2021r. realizowano projekt REACH-EN-FORCE 9, którego celem była kontrola egzekwowania obowiązków wynikających z rozporządzenia REACH dotyczących zezwoleń. W związku z realizacją projektu przeprowadzono 1 kontrolę w podmiocie, który stosował substancję chemiczną wymienioną w załączniku XIV rozporządzenia REACH. Sporządzono 1 kwestionariusz projektu forum REF-9. Nie stwierdzono uchybień w ww. zakresie.

W 2021 roku w ramach egzekwowania wymogów prawa w zakresie stosowania w działalności zawodowej i udostępniania w obrocie produktów biobójczych przeprowadzono 53 kontrole, w 52 podmiotach. W zakresie udostępniania w obrocie produktów biobójczych w wyniku podjętych działań kontrolnych stwierdzono, że 1 podmiot udostępniał w obrocie produkty biobójcze w opakowaniach niewłaściwie oznakowanych, w związku z tym wydano 1 decyzję nakazującą wstrzymanie udostępniania tych produktów w obrocie do czasu ich prawidłowego oznakowania oraz poinformowano właściwego terenowo inspektora sanitarnego.

W zakresie nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 przeprowadzono 2 kontrole w 2 zakładach pracy. W wyniku podjętych działań kontrolnych stwierdzono, że w 1 zakładzie stosuje się prekursor narkotykowy kategorii 3, natomiast 1 zakład wprowadza do obrotu prekursor kategorii 3. W wyniku przeprowadzonych kontroli w jednym podmiocie stosującym prekursor narkotykowy kategorii 3 stwierdzono nieprawidłowości w zakresie oznakowania opakowania prekursora narkotykowego kategorii 3. W związku z tym wystąpiono do właściwego terenowo inspektora sanitarnego. Ponadto w ramach działań monitorowania rynku prekursorów narkotykowych zbierano informacje dotyczące dostawców i odbiorców prekursorów narkotykowych oraz ich ilości.

W 2021r. w ramach prowadzonego nadzoru nad detergentami przeprowadzono 3 kontrole. W wyniku przeprowadzonych kontroli, nie stwierdzono nieprawidłowości w tym obszarze.

W 2021r. Sekcję Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami poszerzono o obszar nadzoru nad produktami kosmetycznymi. W związku z tym w 2021r. przeprowadzono 2 kontrole w zakresie przestrzegania obowiązku prawidłowego oznakowania produktów kosmetycznych oraz 1 kontrolę interwencyjną. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

W zakresie nadzoru nad szkodliwymi czynnikami rakotwórczymi w środowisku pracy przeprowadzono 7 kontroli w 7 przedsiębiorstwach. W wyniku podjętych działań stwierdzono, że 131 osób pracowało w narażeniu na działanie czynników lub procesów rakotwórczych. Kontrola w 1 zakładzie pracy wykazała uchybienia we wskazanym zakresie.

W 2021 roku w ramach nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi w środowisku pracy poddano kontroli 35 zakładów pracy, w których na działanie szkodliwych czynników biologicznych było 2298 osób narażonych. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono uchybienia, na które Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie wydał 9 decyzji administracyjnych.

Podczas prowadzonych kontroli bieżących informowano pracodawców o obowiązku ochrony zdrowia i życia pracowników przez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki oraz profilaktycznej ochrony zdrowia niezbędnej z uwagi na warunki wykonywania pracy i czynniki występujące w środowisku pracy ze szczególnym zwróceniem uwagi na skuteczną ochronę pracowników przed zakażeniem szkodliwymi czynnikami biologicznymi. Informowano również o regulacjach prawnych w sprawie szczepień pracowniczych. Przekazywano materiały informacyjne w zakresie szczepień profilaktycznych, w tym p/COVID-19.

Informowano pracodawców o konieczności wdrożenia zaleceń i wytycznych organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej określających sposób postępowania w czasie trwania epidemii COVID-19, o obowiązkach pracodawców wynikających z przepisów prawnych.

Podczas prowadzonych kontroli interwencyjnych w zakresie przestrzegania przepisów prawnych w związku z wystąpieniem epidemii COVID-19 informowano o dostępności na stronach m.in. Ministerstwa Rozwoju aktualnych wytycznych i zaleceń określających sposób postępowania w celu zapewnienia ochrony zdrowia i bezpieczeństwa obywateli oraz utrzymania odpowiedniego reżimu sanitarnego w obiektach w trakcie epidemii wirusa SARS-CoV-2 rekomendowanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Ministerstwa Rozwoju. Zalecano również bieżące śledzenie informacji Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia dostępnych na odpowiednich stronach internetowych, a także obowiązujących przepisów prawa.

W 2021r. nie prowadzono postępowań w stosunku do osób fizycznych w zakresie wytwarzania bądź wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

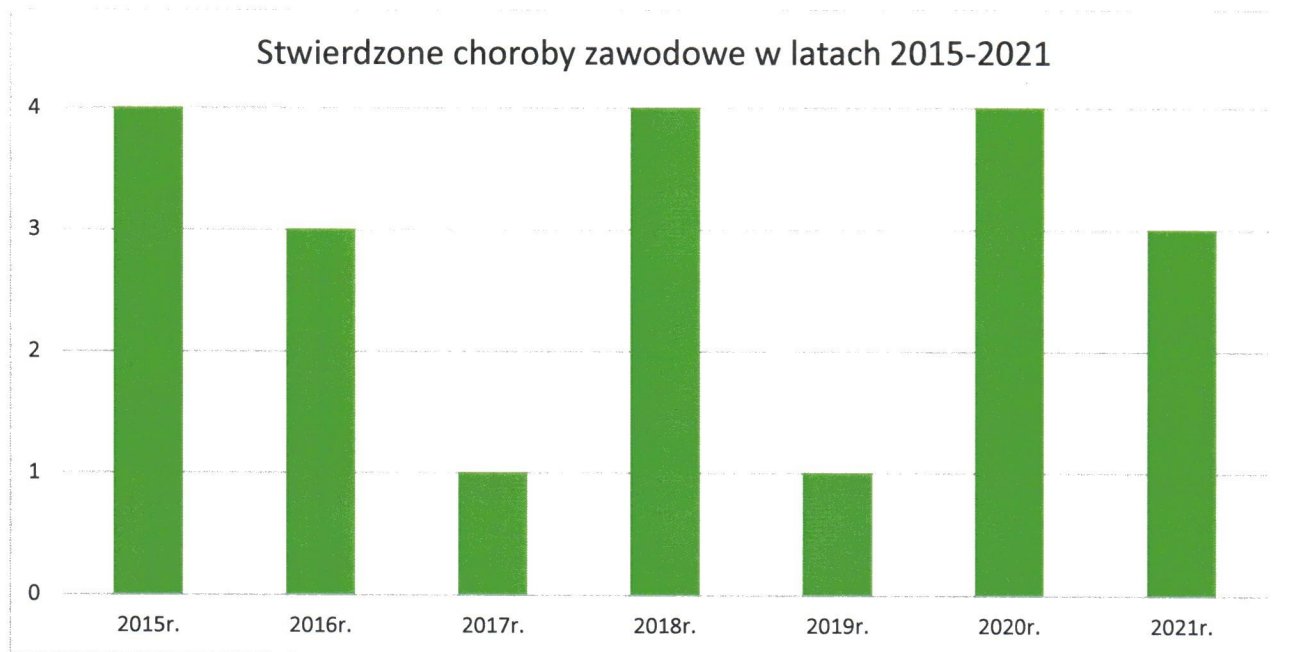
Od 2016 roku na terenie miasta Chełm nie funkcjonują sklepy stacjonarne zajmujące się handlem środkami zastępczymi. Na terenie powiatu chełmskiego nie funkcjonują podmioty, które zajmują się legalnym zastosowaniem nowych substancji psychoaktywnych.

Należy nadmienić, że w 2021r. na terenie Rzeczypospolitej Polskiej trwał stan epidemii wirusa SARS-CoV-2, w związku z czym w 2021r. ograniczono działania kontrolne w związku z przestrzeganiem zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Działalność profilaktyczną oraz oświatową w zakresie zagrożeń substancjami psychoaktywnymi prowadziła Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chełmie.

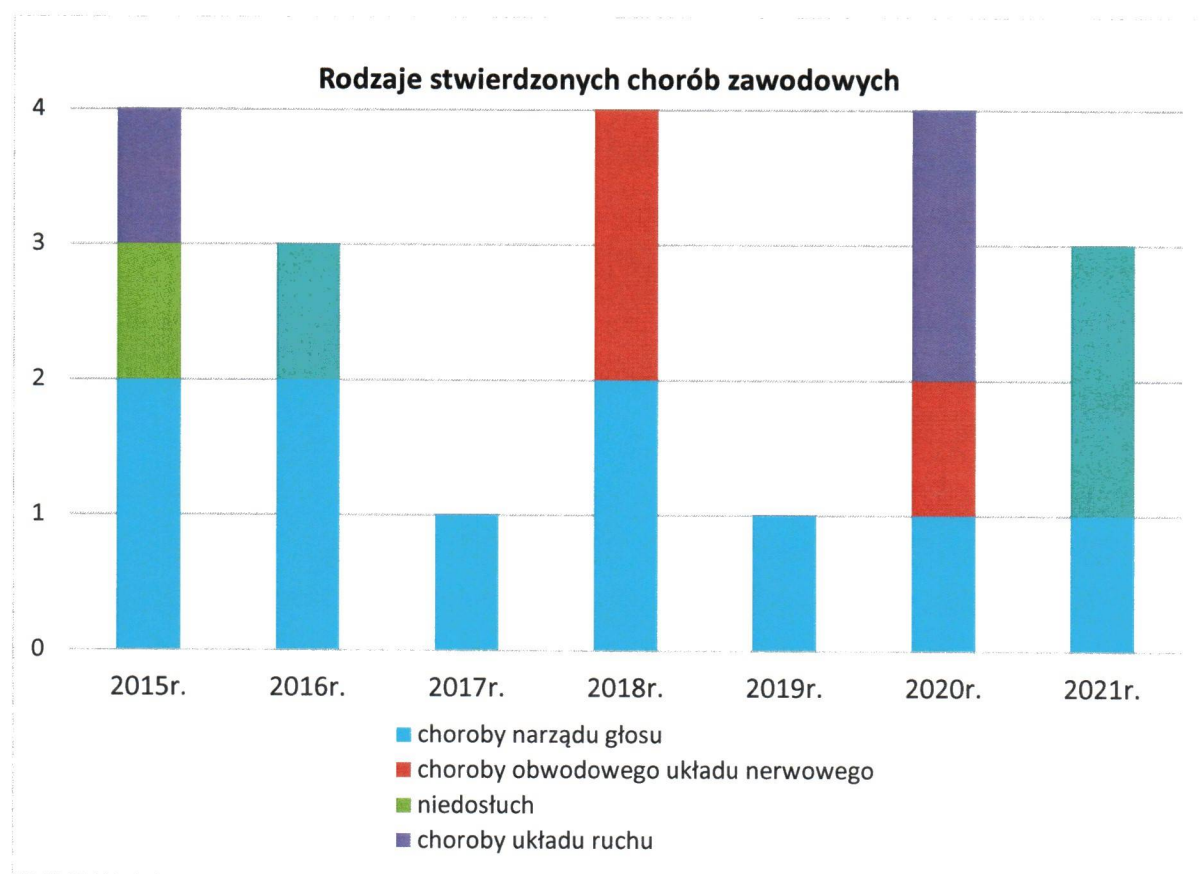
W 2021r. Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami monitorowała sytuację epidemiologiczną w zakresie używania środków zastępczych oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych, w tym: zbierała i analizowała dane statystyczne, dotyczące epidemiologii. W 2021r. na terenie nadzorowanym przez tutejszą Stację odnotowano 1 przypadek podejrzenia zatrucia środkami zastępczymi lub nową substancją psychoaktywną.

W ramach trwającej europejskiej kampanii informacyjnej „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy. Dźwigaj z głową”, koordynowanej przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, przekazywano zakładom pracy informacje dotyczące kampanii oraz materiały z nią związane.

Praca w środowisku, w którym występują czynniki szkodliwe dla zdrowia może prowadzić do powstania stanów chorobowych o etiologii zawodowej. W 2021 roku w zakładach na terenie miasta stwierdzono 3 przypadki chorób zawodowych.

Wykres 15. Ilość stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2015-2021.

Wykres 16. Rodzaje stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2015-2021.

V. Stan sanitarny zakładów nauczania i wychowania

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie w 2021 roku na terenie miasta Chełm objął nadzorem sanitarnym 72 placówki nauczania i wychowania oraz 18 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

W nadzorowanych placówkach przeprowadzono 82 kontrole, w tym 2 sprawdzające, 26 tematycznych, 1 interwencyjną.

Działalność rozpoczęła 1 placówka - Żłobek „Karolinka” w Chełmie. Placówka funkcjonuje na bazie pomieszczeń Językowego Przedszkola Integracyjnego "W Kasztanowym Parku", ul. I Pułku Szwoleżerów 17B. Na działalność żłobka wydzielono 2 główne sale pobytu oraz szatnie dla dzieci.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego stwierdzone zostały w 2 placówkach nauczania i wychowania (Szkoła Podstawowa Nr 7 i Nr 8). Placówki szkolne, mimo przesuwanych wielokrotnie terminów realizacji zaleceń zawartych w decyzjach administracyjnych, tych zaleceń nie wykonują lub wykonują je w niewielkim zakresie, dotyczy to w szczególności Szkoły Podstawowej Nr 7 i Szkoły Podstawowej Nr 8. Decyzje administracyjne wydane były w latach 2009 – 2011 w związku z tym pogarszający się stan techniczny pomieszczeń szkolnych utrudnia utrzymanie odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych. Również realizacja zaleceń zawartych w decyzji administracyjnej wydanej w roku 2017, zobowiązujących Szkołę Podstawową Nr 5, do zapewnienia właściwego oświetlenia w salach zajęć, mający na celu zlikwidowanie warunków, które są uciążliwe dla uczniów, wydłuża się w czasie.

Wszystkie skontrolowane placówki posiadają infrastrukturę do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego w postaci sal rekreacyjno – zastępczych, sal ćwiczeń i/lub boisk; uczniowie korzystają również z innych obiektów sportowych; sporadycznie, w okresie zimowym, zajęcia prowadzone są również na korytarzach.

Do wykonania z kolejnych lat pozostały 4 decyzje administracyjne:

- z 2009 r. – Szkoła Podstawowa Nr 8 (zniszczona stolarka okienna i drzwiowa w części pomieszczeń szkolnych),
- z 2010 r. – Szkoła Podstawowa Nr 7 (zniszczona stolarka okienna),
- z 2011 r. – Szkoła Podstawowa Nr 8 (zniszczone okna w 2 salach gimnastycznych),
- z 2017 r. – Szkoła Podstawowa Nr 5 w Chełmie (niewłaściwe, niezgodne z obowiązującą normą natężenie oświetlenia w salach zajęć).

Ze względu na pandemię wirusa SARS-CoV-2 w roku 2021, aby ograniczyć niebezpieczeństwo związane z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS – CoV-2, zdecydowano o zawieszeniu stacjonarnych zajęć dydaktyczno-wychowawczych na wniosek dyrektorów placówek i przechodzono na tryb zdalny lub hybrydowy w sytuacjach występowania przypadków zakażonych w danej placówce.

Z uwagi na sytuację epidemiologiczną wszystkie placówki miały obowiązek aktualizować procedury postępowania w przypadku podejrzenia zakażenia koronawirusem u pracowników lub uczniów. PPIS w Chełmie wydał 380 pozytywnych opinii dotyczących zawieszenia zajęć na czas określony dla placówek na terenie miasta Chełm: 7 dla żłobków, 38 dla przedszkoli, 150 dla szkół podstawowych, 19 dla zespołów szkolno-przedszkolnych, 156 dla szkół ponadpodstawowych, 2 dla szkół policealnych, 6 dla szkół specjalnych, 2 dla placówek wsparcia dziennego w związku z wystąpieniem potwierdzonych wynikami badań przypadków zakażenia SARS-CoV-2 u pracowników lub uczniów.

W dalszym ciągu priorytetem jest:

- przestrzeganie reżimu sanitarnego w placówkach,
- zapewnienie właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów, w szczególności należytego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń sanitarnych oraz jego wyposażenia,
- właściwego oświetlenia w salach zajęć,
- wyposażenie placówek w meble edukacyjne dostosowane do wymagań ergonomii i we właściwym stanie technicznym.

VI. Działalność opiniodawcza i kontrolna w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

Wykonywanie zadań w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizowane było poprzez kontrole przestrzegania wymagań higieniczno - zdrowotnych w opiniowanej dokumentacji projektowej, lokalizacji inwestycji oraz uczestnictwo w odbiorach obiektów budowlanych.

W 2021 r. wydano łącznie 16 opinii sanitarnych, które dotyczyły:

- 5 dokumentacji projektowych;

- 8 wniosków o konieczności wykonania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i jego zakresu;
- 1 uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- 2 opinie sanitarne dotyczących warunków w obiektach HDiM (1 przedszkole, 1 szkoła policealna);
- 40 decyzji opłatowych.

Ponadto uczestniczono w 5 odbiorach obiektów budowlanych oraz przeprowadzono 7 kontroli lub wizji obiektów.

VII. Działania w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia

Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia uwzględniały;

- promowanie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej oraz koordynację programów edukacyjnych, kampanii społecznych i przedsięwzięć prozdrowotnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym;
- współpracę w zakresie realizacji zadań, ze szczególnym uwzględnieniem władz lokalnych, organizacji pozarządowych, realizujących zadania w zakresie ochrony zdrowia;
- inicjowanie zadań w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnie z aktualną sytuacją epidemiologiczną oraz potrzebami społeczności lokalnej.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano:

1. PROGRAMY KRAJOWE

- a) **„ARS, czyli jak dbać o miłość” - program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.**
  - program skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych;

- do realizacji programu edukacyjnego przystąpiło 13 szkół z terenu miasta Chełm, edukacją objęto 532 uczniów,
- ze względu na sytuację epidemiologiczną formy realizacji programu zostały ograniczone z zachowaniem reżimu sanitarnego,
- podczas wizytacji w placówkach nauczania i wychowania udzielano instruktażu, prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych nt. uzależnień.

b) „Bieg po zdrowie” – program edukacji antytytoniowej

- program skierowany do uczniów klas IV szkół podstawowych;
- do realizacji programu przystąpiło 8 szkół z terenu miasta Chełm, edukacją objęto 285 uczniów;
- podczas wizytacji w placówkach nauczania prowadzono instruktaże.

c) „Trzymaj Formę”- to inicjatywa propagująca zdrowy styl życia dot. profilaktyki chorób dietozależnych, oraz zwiększenia wiedzy w zakresie zbilansowanej diety i aktywności fizycznej;

- program skierowany do uczniów klas V-VII szkół podstawowych;
- edukacja objęto 937 uczniów z 5 placówek nauczania z terenu miasta Chełm;
- przekazano koordynatorom szkolnym główne założenia i cele programu oraz materiały edukacyjne dla placówek realizujących program (pakiet edukacyjny: poradnik dla nauczyciela, scenariusze zajęć, plakat, broszura dla ucznia i składanka dla rodziców);
- w ramach programu placówki nauczania prowadziły zróżnicowane formy aktywizujące, dostosowane do panującej sytuacji epidemiologicznej;
- podczas wizytacji w placówkach nauczania prowadzono instruktaże.

d) „Skąd się biorą produkty ekologiczne” - ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli, skierowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

- do realizacji programu edukacyjnego przystąpiło 11 przedszkoli z terenu miasta Chełm, edukacją objęto 545 dzieci;
- koordynatorzy przedszkolni otrzymali materiały edukacyjne do realizacji programu (scenariusze zajęć i publikacje dla dzieci);
- w ramach programu realizowany był wojewódzki konkurs plastyczny „Eko produkty na moim stole”, z terenu miasta Chełm w konkursie udział wzięło 9 placówek przedszkolnych. W konkursie przyznano 5 nagród głównych oraz 30 wyróżnień, w tym: dziecko z Przedszkola Miejskiego Nr 2 w Chełmie zajęło III miejsce oraz 4 dzieci

otrzymało wyróżnienia (tj. dwoje dzięki z Przedszkola Miejskiego Nr 13 w Chełmie, jedno dziecko z Przedszkola Miejskiego Nr 2 w Chełmie oraz jedno dziecko z Zespołu Szkolno – Przedszkolnego Nr 3 w Chełmie;

- podczas wizytacji prowadzono instruktaże.

e) Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV w 2021r.

- prowadzono edukację w zakresie podstawowej wiedzy o HIV/AIDS w środowisku młodzieży szkolnej, kadry pedagogicznej realizując różne formy oddziaływania: szkolenia, narady, instruktaże, prezentacje multimedialne i ekspozycje wizualne, dystrybucja materiałów informacyjno - edukacyjnych;
- propagowano ogólnopolską kampanię społeczną skierowaną do kobiet pn. „Czy wiesz, że...” dot. profilaktyki zakażeń wertykalnych czyli zapobiegania przeniesienia zakażenia HIV z zakażonej matki na dziecko w czasie ciąży, porodu i podczas karmienia piersią;
- prowadzono instruktaż i dystrybucje materiałów edukacyjnych w zakładach opieki zdrowotnej, zakładów usługowych, w ramach organizowanych punktów informacyjno - edukacyjnych.

2. PROGRAMY WOJEWÓDZKIE

a) „Wybierz Życie - Pierwszy Krok” - program profilaktyczny skierowany dla uczniów klas I szkół ponadpodstawowych dotyczący zagrożenia rakiem szyjki macicy, wywołanym przez wirusa HPV oraz innych chorób przenoszonych drogą płciową:

- przekazano koordynatorom szkolnym podstawowe założenia i cele programu oraz pakiety informacyjno-edukacyjne do realizacji programu (poradnik dla koordynatora z płytą CD, ulotka dla rodziców, zakładka dla ucznia);
- program zrealizowało 10 szkół ponadpodstawowych z terenu miasta Chełm, edukacją objęto 845 uczniów;
- prowadzono instruktaż podczas wizytacji.

b) „Znamię! Znam Je?” i „Podstępne WZW” – programy edukacyjne opracowane przez Fundację Gwiazda Nadziei pod patronatem Głównego Inspektora Sanitarnego. Programy skierowane są do uczniów szkół ponadpodstawowych.

- **„Znamię! Znam je?”** – celem programu jest budowanie świadomości wśród młodzieży na temat zagrożeń wynikających z zachorowalności na czerniaka, a także potrzeby

profilaktyki i wczesnego wykrywania tego nowotworu. Edukacją objęto 763 uczniów z 8 szkół z terenu miasta Chełm;

- „**Podstępne WZW**” – głównym celem programu edukacyjnego jest upowszechnienie wiedzy wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B, C. Edukacją objęto 884 uczniów z 8 szkół ponadpodstawowych z terenu miasta Chełm;
- przekazano koordynatorom szkolnym podstawowe założenia i cele programu oraz przekazano materiały edukacyjne (poradniki dla nauczycieli, plakaty, ulotki i zakładki dla uczniów);
- prowadzono instruktaże podczas wizytacji w placówkach nauczania i wychowania.

c) „**Czyste powietrze wokół nas**” – program profilaktyki antytytoniowej skierowany do dzieci w wieku od 4 do 6 lat oraz do ich rodziców.

- do realizacji programu przystąpiło 14 przedszkoli z terenu miasta Chełm. Edukacją objęto 837 dzieci;
- przekazano koordynatorom przedszkolnym podstawowe założenia i cele programu oraz przekazano materiały edukacyjne;
- prowadzono instruktaże podczas wizytacji w placówkach nauczania i wychowania.

3. PROGRAMY LOKALNE

a) Zrealizowano kolejne edycje programów edukacji antytytoniowej:

- „**Nie pal przy mnie proszę**” – program skierowany do uczniów klas I-III szkół podstawowych. Program zrealizowało 11 placówek szkolnych z terenu miasta Chełm. Edukacją objęto 1352 dzieci;
- „**Znajdź właściwe rozwiązanie**” program skierowany do uczniów klas IV – VIII szkół podstawowych. Program zrealizowało 7 placówek szkolnych z terenu miasta Chełm. Edukacją objęto 1228 dzieci.

d) „**Zimowy i letni wypoczynek dzieci i młodzieży**”

- w ramach wizytacji przekazywano materiały edukacyjne oraz prowadzono instruktaże nt. higieny osobistej, profilaktyki chorób zakaźnych (grypa, covid-19), profilaktyki

zatruciu pokarmowych, grzybami, profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu, uzależnień i promocji zdrowego stylu życia;

- zorganizowano punkt informacyjny - edukacyjny podczas Pikniku Rodzinnego „Moje bezpieczne wakacje”, w ramach którego zorganizowano loterie fantową dla dzieci (pytania dot. zdrowego stylu życia), udzielano porad oraz przekazywano materiały edukacyjne;
- zorganizowano 10 pogadarek dla dzieci i młodzieży.

4. INNE PRZEDSIĘWZIĘCIA

a) Profilaktyka palenia tytoniu

- Prowadzono działania informacyjno – instruktażowe w nadzorowanych placówkach oraz miesięczny monitoring w zakresie przestrzegania Ustawy z dnia 9 listopada 1995r. „O ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych” w nadzorowanych placówkach;
- Wspierano inicjatywę akcji prozdrowotnej pn. „Zdrowotne czwartki z samorządem” (udzielano porad i instruktaży na tematy profilaktyki antytytoniowej, zdrowego stylu życia w ramach 3 punktów informacyjno – edukacyjnych oraz przekazano materiały edukacyjne);
- Ze względu na sytuację epidemiologiczną działania związane ze Światowym Dniem Bez Tytoniu i Światowym Dniem Rzucania Palenia ograniczono do form medialnych (informacje w internecie, lokalnej prasie). Zorganizowano punkt informacyjno – edukacyjnych w siedzibie PSSE w Chełmie;
- Podczas wizytacji w placówkach nauczania i wychowania prowadzono instruktaże i przekazywano materiały informacyjno – edukacyjne.

b) Profilaktyka zapobiegania zakażeniom SARS Cov-2 skierowana do ogółu społeczeństwa w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się covid-19, w tym promocja szczepień.

- prowadzono instruktaż, poradnictwo i dystrybucje materiałów oświatowych w ramach organizowanych punktów informacyjno - edukacyjnych oraz podczas wizytacji w placówkach nauczania i wychowania;
- zorganizowano pogadanki dot. zapobiegania rozprzestrzenianiu się covid-19, w tym promocji szczepień;
- przekazano materiały informacyjno - edukacyjne do placówek nauczania i wychowania, zakładów pracy;

- promowano Kampanię informacyjną pod hasłem #szczepimysie dot. promocji szczepień przeciw covid-19 poprzez udzielanie informacji i przekazanie materiałów informacyjnych w ramach organizowanych punktów informacyjno – edukacyjnych, podczas akcji prozdrowotnych, podczas wizytacji w placówkach nauczania i wychowania, w ramach przeprowadzanych pogadank oraz przekazano materiały i informacje do zakładów pracy.

c) Projekt edukacyjny „Dzielne dzieciaki i ich sposoby na mikroby” - celem projektu jest poznanie zasad ochrony swojego zdrowia przed mikroorganizmami poprzez wdrażanie zdrowego stylu życia i racjonalne zachowania; poznanie zagrożeń związanych z obecną sytuacją epidemiologiczną – koronawirusem, podnoszenie świadomości na temat dbania o higienę osobistą oraz dbałości o zdrowie własne, rówieśników i osób z otoczenia.

- projekt zrealizowało 4 przedszkola, edukacją objęto 230 dzieci;
- zorganizowano w 2 placówkach przedszkolnych zajęcia edukacyjne dla 39 dzieci, w ramach których odbyła się między innymi pogadanka dla dzieci z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, pokazy i ćwiczenia.

d) „Zdrowotne Czwartki z Samorządem” w ramach Programu Promocji i Ochrony Zdrowia w mieście Chełm na lata 2021-2023 – akcja profilaktyczna skierowana do społeczności lokalnej promująca zdrowy styl życia w zakresie, zapobiegania chorobom zakaźnym, ze szczególnym uwzględnieniem zakażeń wywołanych wirusem SARS CoV-2 zapobiegania chorobom odtytoniowym, nowotworowym, zatruc pokarmowych w tym zatrucia grzybami, profilaktyki uzależnień od alkoholu, środków psychoaktywnych w tym nowych narkotyków „dopalaczy” oraz zapobieganie HIV/AIDS.

- zorganizowano 3 Punkty informacyjno – edukacyjnych, w których:
  - prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych, poradnictwo, instruktaże, pomiary ciśnienia krwi, obliczanie wskaźnika masy ciała BMI;

e) Profilaktyka zatruc pokarmowych (w tym grzybami)

- prowadzono instruktaż, poradnictwo i dystrybucję materiałów oświatowych w punktach informacyjno - edukacyjnych podczas organizowanych akcji profilaktycznych;

- przekazano do placówek nauczania i wychowania regulamin wojewódzkiego konkursu fotograficznego „Grzyby – skarby natury”, wpłynęło 4 prace, z których dwie zostały nagrodzone: wyróżnienie otrzymał uczeń z IV Liceum Ogólnokształcącego w Chełmie oraz wyróżnienie specjalne przyznane przez Lubelską Szkołę Fotografii dla ucznia z Zespołu Szkół Technicznych w Chełmie;
- Zorganizowano 2-dniową wystawę grzybów świeżych, w ramach której odbyły się; porady grzyboznawców i klasyfikatorów grzybów, rozdawnictwo materiałów edukacyjnych.

f) Profilaktyka chorób przenoszonych przez kleszcze

- prowadzono instruktaż, poradnictwo i dystrybucje materiałów oświatowych w ramach organizowanych akcji profilaktycznych, punktów informacyjno – edukacyjnych oraz do zakładów opieki zdrowotnej i placówek organizujących wypoczynek letni.

g) Profilaktyka wszawicy

- przekazano materiały informacyjno-edukacyjne do placówek organizujących wypoczynek letni i zimowy, placówek nauczania i wychowania;
- udzielano instruktaży, prowadzono rozmowy indywidualne oraz dystrybucję materiałów podczas wizytacji w placówkach w placówkach opiekuńczych.

h) Profilaktyka zatruć „dopalaczami” – nowymi narkotykami

- zorganizowano punkty informacyjno – edukacyjne, podczas akcji prozdrowotnych, w ramach których udzielano instruktażu, porad i przekazano materiały informacyjno – edukacyjne;
- prowadzono instruktaże metodyczne i przekazywano materiały informacyjno – edukacyjne podczas wizytacji w placówkach nauczania i wychowania oraz w placówkach organizujących wypoczynek letni i zimowy;
- przeprowadzono szkolenie dla kadry pedagogicznej – pogadanka z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej.

i) Europejski Tydzień Szczepień akcja skierowana do ogółu społeczeństwa w celu propagowania szczepień jako najskuteczniejszej formy zapobiegania chorobom;

- przekazano materiały edukacyjne do zakładów opieki zdrowotnej oraz placówek nauczania i wychowania;

- główne formy realizacji to medialne – popularyzacja treści w internecie oraz w lokalnej prasie.

j) Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach akcja ogólnopolska skierowana do ogółu społeczeństwa w celu podniesienia świadomości na temat zagrożenia dla zdrowia, jakim jest odporność na antybiotyki oraz nieodpowiednie ich stosowanie:

- przekazano materiały informacyjno - edukacyjne do zakładów opieki zdrowotnej;
- udzielano instruktaży oraz przekazywano materiały inf. – edukacyjne podczas wizytacji placówek nauczania i wychowania.

k) Światowy Dzień Zdrowia pod hasłem „Ratujmy życie! Bezpieczne szpitale w czasie katastrof! Powszechne ubezpieczenie zdrowotne!”

- Motyw przewodni związany jest z obecną sytuacją epidemiologiczną i działaniami związanymi z zapobieganiem rozprzestrzenianiu się wirusa SARS CoV-2. Ma na celu podkreślenie znaczenia ochrony zdrowia;
- Ze względu na sytuację epidemiologiczną główne formy realizacji to medialne – popularyzacja treści w internecie oraz w lokalnej prasie.

l) Profilaktyka HCV

W ramach projektu „Edukacja pracowników wybranych zawodów zwiększonego ryzyka transmisji zakażeń krwiopochodnych i ogółu społeczeństwa w zakresie prewencji HCV” zorganizowano 2 szkolenia dla słuchaczy Szkoły Policealnej – Medycznego Studium Zawodowego w Chełmie, uczestnicy szkolenia otrzymali materiały edukacyjne.

m) Profilaktyka chorób nowotworowych -

- przekazano materiały informacyjno - edukacyjne do zakładów opieki zdrowotnej;
- udzielano instruktaży oraz przekazywano materiały inf. – edukacyjne podczas organizowanych akcji prozdrowotnych oraz punktów informacyjno – edukacyjnych oraz podczas wizytacji placówek nauczania i wychowania;
- organizacja punktu konsultacyjnego, w ramach którego przekazano materiały edukacyjno – informacyjne oraz zaproszono lekarza dermatologa (badania znamion oraz konsultacje).

Podczas realizacji powyższych zadań umieszczano informacje na stronie internetowej PSSE w Chełmie <https://www.gov.pl/web/psse-chelm> oraz prowadzono stałą współpracę z lokalnymi mediami (Bon Ton Radio, Radio Lublin, Super Tydzień Chełmski, Nowy Tydzień)

oraz z portalami internetowymi (www.chelmnaszemiasto.pl), dla których przygotowano 30 informacji prasowych i udzielono wywiadów. Efektem współpracy było opublikowanie: 66 artykułów oraz liczne emisje informacji i spotów radiowych przez lokalną rozgłośnie.

VIII. Oddział Laboratoryjny

Głównym zadaniem Oddziału Laboratoryjnego PSSE w Chełmie jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego poprzez wykonywanie badań laboratoryjnych w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawania chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Oddział Laboratoryjny PSSE w Chełmie funkcjonuje w zintegrowanym systemie badań laboratoryjnych województwa lubelskiego i wykonuje badania dla powiatu chełmskiego, krasnostawskiego, włodawskiego i łączyńskiego.

Realizuje zadania z zakresu urzędowej kontroli żywności, monitoringu jakości wody, środowiska pracy w tym pomiary czynników fizycznych oraz diagnostyki medycznej.

Diagnostyka medyczna prowadzona przez Pracownię Diagnostyki Schorzeń Bakteryjnych i Kontroli Skuteczności Procesów Sterylizacji jest narzędziem w zapobieganiu szerzenia się chorób zakaźnych.

Laboratorium wyposażone jest w wysokiej klasy sprzęt specjalistyczny umożliwiający stosowanie różnych technik analitycznych: spektrometrii absorpcji atomowej oraz jest przystosowane do wykonywania badań mikrobiologicznych, chemicznych oraz pomiarów czynników fizycznych.

Zintegrowany system badań laboratoryjnych umożliwia elastyczną i szybką reakcję na potrzeby działalności kontrolnej poprzez wdrażanie nowych metod badawczych i nowych parametrów w ramach realizowanych technik.

Organizacja bazy laboratoryjnej jest efektem spełnienia wymagań rozporządzeń UE i krajowych oraz szkoleń, z których wynika konieczność specjalizacji laboratoriów ze względu na zmieniające się parametry badań oraz zmniejszenie nakładów finansowych.

Oddział laboratoryjny PSSE w Chełmie posiada udokumentowany i wdrożony system zarządzania potwierdzony certyfikatem akredytacji Polskiego Centrum Akredytacji (Nr certyfikatu akredytacji – AB 602).

Wdrożony system zarządzania gwarantuje osiągnięcie i utrzymanie wysokiego poziomu wykonywanych badań poprzez dostarczanie rzetelnych, wiarygodnych i użytecznych wyników.

Tabela 6. Badania wykonane w 2021 r. w Oddziale Laboratoryjnym PSSE w Chełmie.

Rodzaj badań	Liczba wykonanych badań
Mikrobiologiczne żywności	2749
Fizyko-chemiczne i mikrobiologiczne wody przeznaczonej do spożycia, wody z pływalni, kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli	8399
Czynników szkodliwych i uciążliwych w środowisku pracy	580
Diagnostyczne badania mikrobiologiczne z zakresu bakteryjnych schorzeń jelitowych	11001
Skuteczności procesów sterylizacji	330

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Chełmie

Elżbieta Kuryk